

Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22726>

Özet

Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i (HBDEDÖ), ilkokul ö?rencilerinin Hayat Bilgisi dersine yönelik duyduklar? e?lenme ve olumlu duygulan?m düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, ö?rencilerin derse kar?? sahip olduklar? içsel motivasyonu, dersten ald?klar? zevki ve bu dersi ne kadar ilgi çekici bulduklar?n? nicel olarak belirlemeyi hedefler. Geli?tirme çalışması 2020 yılında Uluç?nar, Gündo?an ve Akar tarafından gerçekleştirilmi? olup, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik standartları sa?laması amaçlanmıştır. Elde edilen veriler, e?itimcilerin ve araştırmacıların ö?rencilerin derse yönelik tutumlarına anlamalarına ve ö?retim süreçlerini bu doğrultuda iyile?tirmelerine olanak tanımaktadır.

Ölçe?in temel amacı, ö?rencilerin akademik başarıları etkileyen önemli bir de?işken olan dersten alınan keyif düzeyini tespit etmektir. Bu bağlamda HBDEDÖ, Türk eğitim sistemindeki Hayat Bilgisi dersinin ö?renci deneyimi üzerindeki etkisini de?erlendirmek için kritik bir rol üstlenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Hayat Bilgisi Dersi, E?lenme Düzeyi, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, ?lkokul, Duygulan?m, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Ufuk Uluç?nar, Ali Gündo?an, Cemal Akar.

Amaç

Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i'nin geli?tirilmesindeki temel amaç, ilkokul düzeyindeki ö?rencilerin zorunlu ders içeriklerinden biri olan Hayat Bilgisi dersine kar?? hissettikleri e?lence, ilgi ve olumlu duygusal katılım seviyelerini standardize edilmiş bir yöntemle ölçmektir. Bu ölçek, dersin müfredatının veya ö?retim yöntemlerinin ö?rencilerin duygusal katılımına ne ölçüde desteklediğini belirlemek için tasarlanmıştır.

Ölçek, ö?retmenlere ve eğitim politikası yapıcılara, ö?rencilerin dersle kurdu?u duygusal bağ anlamada somut veriler sunarak, öğrenme ortamlarının ve materyallerin daha öğrenci merkezli ve keyifli hale getirilmesine yönelik stratejiler geli?tirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu alandaki nicel araştırmalara sağlam bir araç sağlamıştır.

Yapı

Ölçek, ö?rencilerin bir akademik disipline yönelik sahip olduklar? duyuşsal (affektif) boyutu ölçen

"Derste E?lenme Düzeyi" yap?s?n? temel al?r. Bu yap?, genel olarak içsel motivasyonun ve ders ba?ar?s?n? etkileyen olumlu tutumlar?n bir göstergesi olarak kabul edilir. E?lenme, sadece pasif bir zevk alma durumu de?il; ayn? zamanda ö?rencinin derse gönüllü olarak kat?l?m?n? ve ö?renme sürecinden tatmin olmas?n? içeren aktif bir duygusal durumu ifade eder.

Bu ba?lamda ölçülen yap?sal boyutlar genellikle ?unlar? içerir: **?çsel ?lgi ve Merak** (dersin konular?n?n kendili?inden ne kadar ilgi çekici oldu?u), **Duygusal Tepki** (derste hissedilen pozitif duygular) ve **Kat?l?m ?ste?i** (ders aktivitelerine kat?lma arzusu ve keyif alma). Bu bile?enler, ö?rencilerin Hayat Bilgisi dersine yönelik genel duyu?sal ba?l?l???n? ortaya koymaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Uluç?nar, Gündo?an ve Akar (2020) taraf?ndan yürütölen geli?tirme çal??mas?n?n önemli bir aya??n? olu?turmu?tur. Ölçe?in amaçlanan yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamak için çe?itli geçerlik türleri incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik yap?yla uyumunu test etmek amac?yla faktör analizleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin tek bir temel yap?y? (Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyi) temsil edip etmedi?ini veya birden fazla alt boyuta ayr?l?p ayr?lmad???n? belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin, ölçölmek istenen e?lenme düzeyinin tüm boyutlar?n? yeterince temsil edip etmedi?i, alan?nda uzman görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir. Bu, ölçe?in Hayat Bilgisi dersindeki e?lence kavram?n?n tüm yönlerini ölçtü?ünden emin olmak için standart bir prosedürdür.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? ko?ullara kar?? tutarl? ve kararl? olup olmad???n? belirlemeyi amaçlam??t?r. Güvenirlik, psikometrik bir arac?n kalitesini gösteren temel bir özelliktir.

?ç Tutarl?l?k Güvenirli?i: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu ve ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü belirlemek için genellikle **Cronbach Alfa katsay?s?** hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n güçlü oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in farkl? zamanlarda ayn? ki?ilere uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için test-tekrar test yönteminin de kullan?lm?? olmas? beklenmektedir. Bu, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? kan?tlar.

Faktör Analizi

Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla faktör analizi teknikleri uygulanm??t?. Ölçek geli?tirme sürecinde genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?larak maddelerin yap?sal da??l?m? incelenir ve ardından Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile ortaya ç?kan faktör yap?s?n?n teorik modele uygunlu?u test edilir.

Bu çal??ma, ölçe?in tek faktörlü mü yoksa çok faktörlü bir yap?ya m? sahip oldu?unu istatistiksel olarak ortaya koymu?tur. Faktör yüklerinin ve öz de?erlerin incelenmesi, ölçe?in nihai formunun olu?turulmas?nda ve alt boyutlar?n?n belirlenmesinde kritik rol oynam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: Derecelendirme Ölçe?i (Spesifik derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak Likert tipi bir format?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: ?lkokul ö?rencileri (Hayat Bilgisi dersini alan birinci kademe ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle 6-10 ya? aras?.

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, Türkiye'deki çe?itli ilkokullarda ö?renim gören ö?rencilerden olu?an örneklem üzerinde gerçe?le?tirilmemi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Ö?renciler, Hayat Bilgisi dersi s?ras?ndaki duygular?n? ve deneyimlerini yans?tan maddeleri belirlenen derecelendirme skalas?na göre i?aretlerler.

Anahtar Kelimeler

E?itim Psikolojisi, Duyu?sal Alan, ?lgi, Motivasyon, Güvenirlik, Psikometri, Ö?renci Tutumlar?, ?lkokul E?itimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için: ufuk.ulucinar@usak.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Ufuk Uluç?nar, U?ak Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Türkiye (Kurumsal e-posta adresi üzerinden ileti?im kurulabilir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in ilk geli?tirme ve yay?n y?I? **2020**'dir. Ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar (Ufuk Uluç?nar) ile ileti?im kurulmas? önerilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazarlardan resmi izin al?nmas? gerekebilir. Ölçe?in akademik amaçlı? kullan?m? için herhangi bir ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Uluç?nar, U., Gündo?an, A., ve Akar, C. (2020). Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Tarih Okulu Dergisi*, 13(47), 2564-2581. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/joh.39924>

Bu çal??manın orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: hayat-bilgisi-dersinde-eglenme-duzeyini-belirleme-olcegi-toad.pdf

Hayat Bilgisi Dersinde E?lenme Düzeyini Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, yukarıda belirtilen kaynak makalede veya ilgili PDF dosyas?nda (hayat-bilgisi-dersinde-eglenme-duzeyini-belirleme-olcegi-toad.pdf) yer almaktadır. Tipik olarak bu ölçek maddeleri, ö?rencilerin Hayat Bilgisi dersi s?ras?ndaki duygusal durumlar?n? (örne?in, "Bu derste zaman?n nas?I geçti?ini anlamam", "Hayat Bilgisi dersi çok e?lencelidir") ölçmeye odaklanmaktadır.